

SOCIALINĖS ANTROPOLOGIJOS IR ETNOLOGIJOS STUDIJOS

LIETUVOS

21(30)
2021

ETNOLOGIJA

LITHUANIAN ETHNOLOGY

STUDIES IN SOCIAL ANTHROPOLOGY AND ETHNOLOGY

**AKTUALIOJI ANTROPOLOGIJA: PASAULIO LIETUVIŲ
TYRIMAI IR IŽVALGOS**

Sudarytojai ASTA VONDERAU ir VYTIS ČIUBRINSKAS

**CURRENT ANTHROPOLOGY: WORLD LITHUANIAN
ANTHROPOLOGISTS' RESEARCH AND INSIGHTS**

Edited by ASTA VONDERAU and VYTIS ČIUBRINSKAS

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS
LITHUANIAN INSTITUTE OF HISTORY

VILNIUS 2021

Lietuvos etnologija: socialinės antropologijos ir etnologijos studijos – mokslinis etnologijos ir socialinės ir kultūrinės antropologijos žurnalas. Jame spausdinami recenzuojami straipsniai, konferencijų pristatymai, knygų recenzijos ir apžvalgos, kurių temos pirmiausia apima Lietuvą ir Vidurio/Rytų Europą. Žurnalas pristato mokslo aktualijas ir skatina teorines bei metodines diskusijas. Tekstai skelbiami lietuvių arba anglų kalba.

Lithuanian Ethnology: Studies in Social Anthropology and Ethnology – is a peer reviewed journal of ethnology and social and cultural anthropology. It publishes articles, conference presentations, book reviews and review articles, which may be in Lithuanian or English, primarily focused on Lithuania, Central and Eastern Europe. The journal represents current debates and engages in methodological discussions.

REDAKCIŅĖ KOLEGIJA / EDITORIAL BOARD

Vytis Čiubrinskas (vyriausiasis redaktorius / Editor-in-Chief)

Vytauto Didžiojo universitetas / Vytautas Magnus University, Kaunas, Lithuania

Auksuolė Čepaitienė

Lietuvos istorijos institutas / Lithuanian Institute of History, Vilnius, Lithuania

Jonathan Friedman

Kalifornijos universitetas / University of California, San Diego, USA

Chris Hann

Maxo Plancko socialinės antropologijos institutas / Max Planck Institute for Social Anthropology, Haale / Saale, Germany

Jonathan Hill

Pietų Ilinojaus universitetas / Southern Illinois University, Carbondale, USA

Neringa Klumbytė

Majamio universitetas / Miami University, Ohio, USA

Ullrich Kockel

Heriot-Watt universitetas / Heriot-Watt University, Edinburgh, UK

Orvar Löfgren

Lundo universitetas / Lund University, Sweden

Jonas Mardosa

Vytauto Didžiojo universitetas / Vytautas Magnus University, Kaunas, Lithuania

Žilvytis Šaknys

Lietuvos istorijos institutas / Lithuanian Institute of History, Vilnius, Lithuania

REDAKCIŅĖS KOLEGIJOS SEKRETORĖ / EDITORIAL ASSISTANT

Danguolė Svidinskaitė

Lietuvos istorijos institutas / Lithuanian Institute of History, Vilnius, Lithuania

Leidyklos adresas / Address of the Publisher: Redakcinės kolegijos kontaktai / Editorial inquiries:

Lietuvos istorijos institutas

El. paštas / E-mail: etnolog@istorija.lt

Tilto g. 17, LT-01101 Vilnius

<www.istorija.lt>

Žurnalas registruotas / The Journal is indexed in:

European Reference Index for the Humanities (ERIH)

EBSCO Publishing: Academic Search Complete, Academic Search Ultimate,

Energy and Power Source, SocINDEX with Full Text, Sociology Source Ultimate

Modern Language Association (MLA) International Bibliography

Leidybą finansavo Lietuvos mokslo taryba pagal Valstybinę lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programą (Sutartis Nr. S-LIP-19-58)

TURINYS / CONTENTS

Pratarmė (<i>Asta Vonderau, Vytis Čiubrinskas</i>)	6
Editorial (<i>Asta Vonderau, Vytis Čiubrinskas</i>)	9

Aktualioji antropologija: pasaulio lietuvių tyrimai ir išvalgos / Current Anthropology: World Lithuanian Anthropologists' Research and Insights

Ką antropologija mums sako apie šiandieninį pasaulį? Apskritojo stalo diskusija (<i>parengė ir diskusijai vadovavo Kristina Jonutytė</i>)	11
What can Anthropology Tell us about the Contemporary World? A Roundtable Discussion (<i>discussion chair Kristina Jonutytė</i>)	

Straipsniai / Articles

Asta Vonderau

Debesijos plėtra Švedijoje: kritinis žvilgsnis į skaitmeninės ateities megaprojektus	33
Growing the Cloud: Investigating Mega Projects of the Digital Future in Sweden. Summary	49

Kristina Jonutytė

Tarp paklusnumo ir subversijos: buriatų budizmas ir valstybė	53
Between Submission and Subversion: Buryat Buddhism and the State. Summary	73

Eugenijus Liutkevičius

Ukrainos baptistų judėjimo transformacijos visuomenės pokyčių ir lūžių akivaizdoje	75
Transformations of the Ukrainian Baptist Movement in the Face of Societal Changes and Upheavals. Summary	96

Gediminas Lankauskas

Apie santuokos apeigų „valstybinimą“ sovietų Lietuvoje	99
On the 'Statising' of Marriage Rites in Soviet Lithuania. Summary	123

Dovilė Budrytė

Lytis, karas ir atmintis: „atminties taškai“ Lietuvos partizaniniame kare (1944–1953) dalyvavusių moterų pasakojimuose	127
Gender, War and Remembrance: 'Points of Memory' in the Narratives of Women Participants in the Partisan War (1944–1953) in Lithuania. Summary	146

Kiti straipsniai / Other Articles

Ilona Kazlauskaitė

- Migracija į Lietuvą studijų tikslais ir tarptautinių studentų identiteto
raiška integracijos ir atskirties perspektyvoje 149
Migration to Lithuania for Studies, and the Expression of the Identity
of International Student from the Perspective of Integration and
Exclusion. Summary 170

Vaida Rakaitytė

- Lauminėjimas* muziejuje: lietuvių liaudies žaidimo užrištomis akimis
gyvoji rekonstrukcija 173
Blind Man's Buff at the Museum: A Live Reconstruction of
the Traditional Lithuanian Folk Game *Lauminėjimas*. Summary 197

Konferencijos pranešimas / Conference Paper

Agnieška Avin

- Angažuotoji antropologija: kaip rašymas tampa politiniu 199
Engaged Anthropology: How Writing Becomes Political. Summary 204

Recenziniai straipsniai / Review Articles

Auksuolė Čepaitienė

- Apie besiplečiančią etnologinių tyrimų erdvę ir galimybes Lietuvoje 207
The Expanding Field and Opportunities for Ethnological Research
in Lithuania. Summary 215

Vytautas Tumėnas

- Kompleksinis žvilgsnis į lietuvių ir kitų baltų svaigiuosius gėrimus ir jų
apeigas 219
A Complex Look at Lithuanian and other Baltic Intoxicating Drinks
and their Rituals. Summary 234

Recenzijos ir apžvalgos / Reviews

- Donatas Brandišauskas. Leaving Footprints in the Taiga: Luck, Spirits
and Ambivalence among the Siberian Orochen Reindeer Herders
and Hunters (*Ieva Paberžytė*) 239
Felix Ringel. Back to the Postindustrial Future: An Ethnography
of Germany's Fastest-Shrinking City (*Aušra Teleišė*) 243

Gaila Kirdienė. Lietuvių ir latvių muzikinis-kultūrinis bendravimas sovietmečiu politinio kalinimo ir tremties vietose 1: Brolystė ir vienybė; Lietuvių ir latvių muzikinis-kultūrinis bendravimas sovietmečiu politinio kalinimo ir tremties vietose 2: Vorkutos dainos. G. Kirdienė (sud.), D. Vyčinienė (pareng.) (<i>Rūta Žarskienė</i>)	246
Lina Leparskienė. Papasakoti Trakai (<i>Karina Firkavičiūtė</i>)	252
Klaudijus Driskius. Tirpstanti tapatybė: Baltarusijos lietuviai (<i>Vytis Čiubrinskas</i>)	257

Konferencijos / Conferences

SIEF 15-asis kongresas Helsinkyje (<i>Ilona Kazlauskaitė, Anna Pilarczyk-Palaitis, Vidmantas Vyšniauskas</i>)	261
---	-----

Konferencijos pranešimas

Angažuotoji antropologija: kaip rašymas tampa politiniu

Agnieška Avin

Angažuotoji antropologija¹ apima kelis antropologijos disciplinos praktikavimo sluoksnius – nuo permąstymo apie elementarius rašymo metodus ir būdus, siekiant sukurti postkolonijinį ryšį su tyrinėjama tema, surasti neimperialistinę politinę poziciją, iki naujų priemonių ir formų dirbti kartu su bendruomenėmis, atsisakant hierarchinio ir globėjiško santykio. Angažuotumas skatina išlaikyti dvigubą lojalumą – savo profesijai ir akademinėi bendruomenei bei politinei kovai, į kurią įsitraukia. Egzistuojanti įtampa tarp utopinių idealų, nusistovėjusios akademinės etikos ir praktinio žinių panaudojimo ir įsitraukimo praturtina aktyvistinius / mokslinius tyrimus.

Raktiniai žodžiai: *angažuota antropologija, aktyvizmas, advokacija, darbas su bendruomenėmis.*

Engaged anthropology encompasses several layers of practising anthropology as a discipline: from rethinking elementary writing methods and techniques in order to establish a post-colonial relation to the research topic, finding a non-imperialist political position, and working with communities to challenge hierarchical and patronising relationships. Engagement encourages the maintenance of dual loyalty: to one's profession and the academic community, and to the political struggle in which one engages. The existing tension between utopian ideals, well-established academic ethics and the practical use of gained knowledge and involvement enriches activist/scientific research.

Key words: *engaged anthropology, activism, advocacy, community work.*

Agnieška Avin, Vytauto Didžiojo universitetas, Socialinės antropologijos centras, Jonavos g. 66, LT-44191 Kaunas, el. paštas: agneska.avin@gmail.com

¹ Pranešimas skaitytas VII nacionalinėje jaunųjų sociologų ir antropologų konferencijoje „Aktualūs sociologijos ir antropologijos tyrimai: problemos ir kontekstai“, 2021 m. kovo 26 d., Vytauto Didžiojo universitetas, Kaunas.

Įvadas

Esu socialinės antropologijos magistrantūros antrakursė. Neseniai atlikau lauko tyrimą, kuris truko 6 mėnesius, t. y. nuo 2020 m. rugsėjo mėn. iki 2021 m. kovo mėn. Mano tyrimo objektas buvo Vilniuje gyvenančių romų dalyvavimas tarptautinio (ne)mobilumo procesuose, jų patirtys ir praktikos per socialinės vaizduotės prizmę. Tačiau šiandien aš tik iš dalies kalbėsiu apie savo lauko tyrimą ir išvadas. Viena priežasčių – etnografinis tyrimas yra ilgalaikis procesas, kuriam reikia daug laiko surinktai medžiagai išanalizuoti, ją permąstyti. Tik tada galima pateikti galutines išvadas. Kita priežastis – atlikdama lauko tyrimą supratau, kad mano tyrimo forma yra tokia pat įdomi ir reikšminga kaip ir turinys, kitaip tariant – svarbu ne tik tai, ką aš tyrinėju ir rašau, bet ir tai, **kaip ir kodėl** rašau apie tai. Šiandien norėčiau su jumis pasidalinti savo įžvalgomis ir pastabomis apie angažuotą antropologiją, jos reikšmingumą ir ribotumą šiandiniame akademiname pasaulyje ir už jo ribų.

Vos tik įžengusi į tyrimo lauką ir pradėjusi kalbėtis su informantais, pastebėjau, kad jų pasisakymai apie tai, ką reiškia būti romu/rome ČIA ir TEN yra labai panašūs, bendras naratyvas apie romų patirtis Lietuvoje ir kažkur užsienyje, ypač Jungtinėje Karalystėje, kartojasi, tampa kolektyvine visų mano informantų patirtimi. ČIA jie yra įstrigę vienalytėse / monolitinėse sociokultūrinėse kategorijose, patiria diskriminaciją, nepasitiki savimi. TEN jie pagaliau jaučiasi *žmonėmis*, yra nepastebimi, yra vieni iš daugelio.

Citatos:

(Čia) kiekvieną kartą eidama gatve aš jaučiu tuos žmonių žvilgsnius, tarsi kažką padarėme neteisingai, tarsi būtume kažkam skolingi. (...) (ten) niekas net neįtartų, kad esu čigonė. Ten tiek įvairovės. Jei ateinu į darbą, tai ateinu tiesiog kaip žmogus, atėjo paprastas žmogus. Ten viskas apie žmones ir žmonėms, nieko panašaus kaip čia nėra. Ten nėra jokio skirtumo, kokia tavo akių spalva, kokia tavo tautybė ir pan. (Marina, 35 m.).

V: Ten mes niekuo nesiskiriame nuo kitų. Yra daug tokių kaip mes – juodų žmonių. Ten niekas negalėtų pasakyti ką nors panašaus kaip: o o o, pažiūrėk, čigonas eina. Jei girdi kažką panašaus, tai viskas, gali parašyti skundą. Galima pranešti policijai. Galima parašyti ant jo skundą ir jis sumokės, jis mokės visą gyvenimą...

P: Tai reiškia, kad žmogus mane įžeidė, ir ten tai nėra leidžiama, mes esame nuo to apsaugoti (Patriona, 43 m., Vladimiras, 44 m.).

Kita labai svarbi informacija, kurią išgirdau iš savo pašnekovų, tapo kontrargumentu plačiai paplitusiai stereotipinei nuomonei apie romus, kurie yra laikomi amžiniais „kitais“, „svetimšaliais“, „atėjūnais“, nors Lietuvos romai yra istorinė etninė bendruomenė, nuo XVI a. apsigyvenusi tuometinės Lietuvos teritorijose. Tai liudijimai apie lojalumą ir prisirišimą prie Lietuvos, priklausymo jausmą.

Citatos:

Čia geriau. Čia aš žinau kalbą, tai mano kalba. Jaučiu, kad tai mano vieta. O ten viskas anglų kalba, viskas kitaip. (...) Čia vis tiek geriau. Čia aš grįžtu, einu į parduotuvę ir girdžiu, kaip žmonės kalba lietuviškai, ir jau jaučiuosi geriau, jaučiuosi kaip namie. O ten, aš nežinau. Aš esu tik dėl darbo ir dėl savo šeimos (Stefanas, 25 m.).

Jei čia būtų lengviau, jei čia turėtume visas sąlygas, niekur nevažiuotumėme. Tai mano šalis, mano tėvynė, jokia kita šalis negali būti tokia brangi kaip ši. Aš gimiau čia, ir mano šeima gimė, ir čia viskas pažįstama, viskas brangu (Natalija, 50 m.).

Lauko tyrimo metu surinkau pasakojimus, kurie būna retai girdimi viešojoje erdvėje. Dažniausiai romai vaizduojami neigiamame, nusikalstamame kontekste, žiniasklaidoje jie pristatomi kaip elgetos, narkotikų platintojai ir / ar pavojingi visuomenės elementai. Tačiau aš išgirdau ir dokumentavau istorijas, kurių patys romai dėl daugelio kompleksinių priežasčių nepasakoja viešai ir / ar nėra jų klausomasi. Pradėjau kelti klausimą: ką aš galiu padaryti su surinktais duomenimis? Supratau, kad mano tyrimas įpareigoja mane, kaip antropologę ir žmogaus teisių aktyvistę, aktyviai dalyvauti ir įsitraukti, stengtis įgalinti sukauptas žinias ir istorijas, naudojant jas keisti nusistovėjusius stereotipus. Palaikyti romus reprezentuojant save ir savo patirtis viešojoje erdvėje bei provokuojant galios struktūras, kurios palaiko socialinę nelygybę.

Mano lauko tyrimas pastūmėjo mane iš naujo permąstyti savo kaip tyrėjos poziciją, pažvelgti į galimas antropologijos, aktyvizmo ir bendruomeninio darbo sinergijas už universiteto ribų bei apmąstyti, ką reiškia būti aktyvistu / angažuo-tu antropologu.

Kas yra angažuota antropologija?

Nėra bendros nuomonės, kada ir kaip antropologija tampa / tapo angažuota. Kai kurie mokslininkai mano, kad tai naujaisi disciplinos pokyčiai, susiję su angažuotumu kaip sąmoninga kritine politine perspektyva, o kiti teigia, kad antropologija buvo angažuota nuo pat pradžių (Beck, Maida 2013).

Sis „posūkis į angažuotumą“ apima kelis antropologijos disciplinos praktikavimo sluoksnius – nuo permąstymo apie elementarius rašymo metodus ir būdus, siekiant sukurti postkolonijinį ryšį su tyrinėjama tema, surasti neimperialistinę politinę poziciją, iki naujų priemonių ir formų dirbti kartu su bendruomenėmis atsisakant hierarchinio ir globėjiško santykio.

Šiuolaikinis antropologinis aktyvizmas laikosi nuostatos, kad antropologai yra atsakingi už „žinių gamybą“ apie žmones ir kultūras bei šio gamybos proceso pasekmes, turi skatinti tyrėjo ir tiriamojo santykių dekolonizavimą ir galiausiai praktikuoti tokią mokslo formą, kuri prisidėtų prie žmogaus išlaisvinimo.

Setha M. Low ir Sally Engle Merry savo straipsnyje „Angažuotoji antropologija: įvairovė ir dilemos“ išskiria keletą įsitraukimo / angažuotumo formų: 1) dalijimasis ir palaikymas; 2) mokymas ir visuomenės švietimas; 3) socialinė kritika; 4) bendradarbiavimas; 5) advokacija; 6) aktyvizmas (Low, Merry 2010). Tai vienas iš daugelio būdų, kaip apibrėžti angažuotą antropologiją, tačiau norėčiau plačiau aptarti keletą čia išvardintų formų.

Svarbu lauko tyrimą suvokti kaip tarpusavio bendradarbiavimo procesą. Būtina pripažinti, kad tyrimo metu mes dirbame kartu su savo informantais – tarpusavio pokalbiai tampa savotiška patyrimo sesija, o pateikiami klausimai gali padėti apmąstyti savo praeitį ir dabartį, suvokti esamą situaciją ir paskatinti veikti. Anot M. Foucault, žinojimas yra galia. Bendraudamas su informantais – žinių turėtojais, antropologas gali transformuoti šias žinias į socialinę galią. Daryti etnografinį tyrimą ir rašyti etnografinius tekstus šiuo atveju reiškia galios ir balso suteikimą tiems, kurie to balso neturi (Clifford 1983). Be to, rašymas apie pažeidžiamas, visuomenėje kontroversiškai vertinamas ir politinėse kampanijose išnaudojamas grupes savaime tampa politinis. Kaip rašė australų antropologė Emma Kowal, žinojimas yra politinis veiksmas, o „žinių gamyba“ ir jų pateikimas visada turi politinį poveikį (Kowal 2019). Svarbu suvokti aktyvistinio įsitraukimo pasekmes. Būnant mokslininku-aktyvistu, akademinis darbas nuo pat pradžių įgauna politinį tikslą ir toks išlieka iki pabaigos.

Advokacija / aktyvizmas kaip angažuotos antropologijos praktikavimas

Kita angažuotos antropologijos dimensija yra advokatavimas. Keli pavyzdžiai, kaip antropologai įsitraukia į bendruomeninę veiklą: padeda vietinėms bendruomenėms organizuotis ir gauti reikiamas paslaugas, veikia kaip ekspertai ir liudytojai teismo procesuose, ypač autochtonų klausimais, liudija žmogaus teisių pažeidimus, tampa vertėjais ir tarpininkais tarp bendruomenės ir valdžios institucijų ar verslo korporacijų.

Antropologų įsitraukimas į advokatavimo / aktyvizmo veiklas nebūtinai yra kažkas naujo ir nesuderinamo su šios disciplinos kaip mokslo praktikavimu. Amerikiečių antropologas Stuartas Kirschas teigia, kad advokacija suderinama su antropologija, kadangi tai yra loginis tarpusavio išipareigojimo (*reciprocity*) pratęsimas, kuris yra antropologijos mokslo praktikavimo pagrindas (Kirsch 2002).

Gana sunku atskirti advokaciją nuo aktyvizmo. Kai kurių autorių manymu, aktyvizmas – tai papildomas praktinis ir emocinis sluoksnis, grindžiamas mūsų kaip piliečių ar tiesiog žmonių išipareigojimų nebūti abejingiems kitų žmonių kančioms ir jų teisių pažeidimams. Mokslininkas Charlesas Hale'as teigia, kad

aktyvizmas skiriasi nuo kritikos, ypač kultūros kritikos, tuo, kad mokslininkai-aktyvistai palaiko dvigubą lojalumą savo profesijai ir akademinėi bendruomenei bei politinei kovai, į kurią įsitraukia (Hale 2006). Egzistuojanti įtampa tarp utopinių idealų ir praktinės politikos praturtina aktyvistinius tyrimus.

Dirbdama romų integracijos srityje, stengiuosi tiesiogiai pritaikyti žinias, įgytas lauko tyrimo metu, pristatydamą romų patirtis ir jų požiūrį Vilniaus miesto savivaldybės, Tautinių mažumų departamento susitikimuose ir kitose erdvėse, kur būna sprendžiami romų bendruomenei aktualūs klausimai, dažnai, deja, vis dar be pačių romų. Tačiau mano tikslas nėra vien kalbėti už kitus – nevyriausybines organizacijas, kurioje dirbu, misija yra palaikyti ir įgalinti vietinių romų jaunimą tapti būsimais bendruomenės lyderiais ir patiems atstovauti savo bendruomenei bei ją reprezentuoti viešojoje erdvėje. Tai man yra geriausia bendradarbiavimo ir aktyvistinio darbo forma. Dirbdama šioje srityje daugiau nei 6 metus supratau, kad mokslas ir bendruomeninis darbas gali būti glaudžiai susiję ir yra reikalingi vienas kitam. Kadangi šiandieniniame pasaulyje mokslas yra vienas iš „žinių gamybos“ autoritetų, pastebėjau, kad mano kaip antropologės / akademikės pasisakymai oficialiuose susitikimuose su politikais ir valdžios atstovais įgauna kitą reikšmę ir atgarsį, negu tai būtų tiesiog *nevyriausybinių* komentaras.

Išvados

Kai kurie į aktyvistinio pobūdžio tyrimus žiūri kaip į supaprastintus, be tinkamo teorinio pagrindo ir išgrynintos problematikos. Tikimasi, kad antropologinis darbas būtų mokslinis, objektyvus ir neutralus, o ne emocionalus ir asmenišką. Atsiranda subjektyvumo ir objektyvaus, „tikro“ mokslo / žinių dilema. Žinoma, angažuotos antropologijos praktikavimas gali būti paradoksalus (Nielsen, Jorgesen 2018). Galima kelti klausimą, kaip darant tyrimą išlaikyti pusiausvyrą tarp, viena vertus, bendruomenės tapatybės dekonstravimo ir destabilizavimo norint atitikti antropologinį suvokimą, o kita vertus, palaikyti bendruomenės solidarumą siekiant socialinių pokyčių? Ar įmanoma atsikratyti strateginio tiriamų grupių esencializavimo? Kokį poveikį antropologo įžvalgos ir analizė gali turėti kitų dalyvių pasaulėžiūrai?

Baigdamą pranešimą norėčiau pabrėžti, kad antropologijos disciplinos klasifikavimas neturėtų tapti vidinių ginčų ir konfliktų priežastimi. Reiktų stengtis vengti įtampos ir takoskyros tarp „akademiškesnės“ ir „ne tokios akademinės“ veiklos. Ribas tarp skirtingų antropologijos formų vertinčiau kaip labai takias ir vienodai svarbias. Nuožmus laikymasis tik vieno darbo stiliaus bei nelankstumas gali prisidėti prie sąstingio ir profesinės regresijos. Angažuotas socialinis mokslas galbūt stiprina pasipriešinimą dominuojančioms galios formoms ir

išnaudojimui, prisideda prie socialinių pokyčių visuomenėje. Dar svarbiau – atveria naujas erdves kitoniškumui jas legitimuojant ir prisideda prie lygios visuomenės kūrimo, kurioje įvairovė ir skirtumai būtų pripažįstami kaip integrali bendrystės dalis.

Literatūra

Beck, Sam; Maida, Carl A. 2013. Introduction: Toward Engaged Anthropology, S. Beck, C. A. Maida (eds). *Toward Engaged Anthropology*: 1–14. New York, Oxford: Berghahn Books.

Clifford, James. 1983. On Ethnographic Authority, *Representations* 2: 118–146.

Hale, Charles R. 2006. Activist Research v. Cultural Critique: Indigenous Land Rights and the Contradictions of Politically Engaged Anthropology, *Cultural Anthropology* 21(1): 96–120.

Kirsch, Stuart. 2002. Anthropology and Advocacy: A Case Study of the Campaign against the Ok Tedi Mine, *Critique of Anthropology* 22(2): 175–200.

Kowal, Emma. 2019. Activist Anthropology and the Politics of Doing Good, *The Familiar Strange* 22 04. <<https://thefamiliarstrange.com/2019/04/22/activist-anthropology/>> [žiūrėta 2021 03 20].

Low, Setha M.; Merry, Sally Engle. 2010. Engaged Anthropology: Diversity and Dilemmas, *Current Anthropology* 51(S2): 203–226.

Nielsen, Gritt B.; Jørgensen, Nanna Jordt. 2018. Engagement beyond Critique? Anthropological Perspectives on Participation and Community, *Conjunctions: Transdisciplinary Journal of Cultural Participation* 5(1): 3–13.

Engaged Anthropology: How Writing Becomes Political

Agnieška Avin

Summary

In the following conference paper, the author elaborates on the concept of engaged anthropology, and different possibilities for the application of the discipline in social settings beyond academia. Engaged anthropology encompasses several layers of practising anthropology as a discipline: from rethinking elementary writing methods and techniques in order to establish a post-colonial relationship with the research topic, finding a non-imperialist political position,

and working with communities to challenge hierarchical and patronising relationships. Engagement encourages the maintenance of a dual loyalty: to one's profession and the academic community, and to the political struggle in which one engages. The existing tension between utopian ideals, well-established academic ethics and the practical use of gained knowledge and involvement, enriches activist/scientific research. One of the most visible dimensions in engaged anthropology, highlighted in the talk, is advocacy. It can be related to a diverse field of work, such as assisting local communities in organising efforts, giving testimony, acting as an expert witness in court, witnessing human rights violations, and serving as a translator between community and government officials or corporations. The author shares her personal experience of working with the Roma community in Vilnius, which is enriched by anthropological knowledge. Moreover, her scientific background eases negotiations with representatives of local government and power structures.

Gauta 2021 m. rugsėjo mėn.